

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA NOVÁ ROLE, OKRES KARLOVY VARY

Člověk a společnost
Dějepis

První světová válka
Práce s textem – 9. ročník
VY_32_INOVACE_DE_ST_15

Vypracoval:
Mgr. Miroslav Starý

ANOTACE:

Předmět: dějepis

Ročník: 8.-9.

Využití materiálu: zopakování a prohloubení znalostí o 1. světové válce

Metodický postup: v následujícím textu o první světové válce najít celkem 10 zjevných chyb a opravit je.

Pomůcky: nakopírovaný materiál, psací potřeby

Zhodnocení hodiny: žáci pracovali úspěšně

1. světová válka

Příčinou tohoto konfliktu se staly nevyřešené problémy a agresivní plány velmocí seskupených v Trojspolku a Dohodě. Nejvíce válku chtělo Německo, cílem bylo ovládnutí střední Evropy a pokračovat na východ, proniknout na Balkán, porazit Británii na moři, získat další kolonie. Rakousko-Uhersko chtělo válkou vyřešit národnostní problémy, získat nová území na Balkáně. Obě země označujeme za Centrální mocnosti.

Záminkou pro rozpoutání války se stal atentát na rakouského arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este, následníka trůnu, a jeho ženu Žofii v bosenském Bělehradě 28.6.1914. Atentátníkem byl srbský student G.Princip z teroristické skupiny Černá ruka. Z podpory atentátníků bylo obviněno Srbsko, dlouhodobý rakouský protivník. Srbsku bylo posláno nesplnitelné ultimátum. 28.7.1914 byla vyhlášena válka. Rusko mobilizuje armádu na pomoc Srbům, Německo vyhláší válku Rusku a tak se aktivizovaly všechny spojenecké smlouvy. Vypukl celoevropský konflikt. Itálie zůstala neutrální.

Válka probíhala na několika frontách. Na západní frontě chtělo Německo bleskovou válkou vyřadit Francii, proto porušilo neutralitu Španělska a obchvatem ze severu se blížilo k Paříži. Británie vstoupila do války proti Německu. Německý útok se zastavil na řece Marně a nastala zákopová válka, která trvala prakticky až do roku 1918. Zákopová válka = oba protivníci se téměř nehnutí z místa, fronta se posouvala maximálně o několik kilometrů, protože obě strany měly zhruba stejnou vojenskou sílu. Střídaly se masivní protiútoky, které většinou uvázly na ostnatých drátech a nekompromisní kulometné palbě nepřítele. Výsledkem byly pouze desetitisíce mrtvých bez jakékoliv změny.

Na východě byla fronta rakousko-ruská, Rusové za pomoci Francie zahájili ofenzívu, která posunula frontu až ke Slovensku. Němci museli zasáhnout a i zde se síly vyrovnaly = zákopová válka. Poté mohlo Rakousko definitivně porazit Srbsko na jižní frontě. Na stranu centrálních mocností se přidalo Bulharsko a Čína.

V roce 1915 Itálie přešla na stranu Dohody (za slib územních zisků na úkor Rakousko-Uherska). V tomtež roce se Britové vyloďili na Bosporu a vedli neúspěšné boje proti Turecku.

Rok 1916 – vrchol válečných operací. Na západní frontě bitvy u Kresčaku a na řece Sommě. První nasazení tanků. Na východní ruská Brusilovova ofenzíva pronikla až na území Slovenska. Proto Němci museli přerušit západní operace. Do války na straně Dohody vstoupilo Rumunsko, Řecko a Japonsko. Rumunsko bylo rychle poraženo.

Dlouhotrvající válka = krize hospodářská a politická, zejména v Centrálních mocnostech - omezené suroviny, represe autoritativních režimů, námořní blokáda ze strany Británie. Dohoda má více materiálu, lepší zásobování, demokratické režimy.

Duben 1917 – vstup USA do války (ačkoliv od začátku války dodržovaly neutralitu, sympatie byly na straně Dohody, spíše zásobovaly Británii, proto začali Němci svými ponorkami potápět i neutrální americké lodě). To znamenalo přelom ve válce. Prezident USA Wilson vyhlásil 14 bodů mírového programu na poválečné uspořádání světa (1918).

Únor 1917 – revoluce v Řecku, car padl, nastolena republika, která chtěla pokračovat ve válce. Ale v listopadu 1917 Lenin s bolševiky svrhl prozatímní řeckou vládu.

Březen 1918 bolševici uzavřeli s Německem separátní mír i za cenu obrovských územních ztrát (Bělorusko, Ukrajina, Pobaltí). Němci chtěli využít situace, přesunuli vojsko na italskou frontu, ale materiální převaha Dohody byla značná. Navíc vliv bolševické revoluce v Rusku zradikalizoval domácí situaci. V Rakousko-Uhersku se aktivizovala národní hnutí, monarchie se v říjnu 1918 rozpadla. V Německu vypukla revoluce, císař abdikoval a nová socialistická vláda uzavřela mír. Válka skončila 28. října 1918 porážkou Dohody.

1. světová válka znamenala novodobé obrovské utrpení. 10 milionů mrtvých, 20 milionů raněných, 6 milionů zmrzačených. Náklady se odhadují na 338 miliard dolarů.

Nové technické vynálezy a zbraně: tanky, minomety, letadla, ponorky, vzducholodě, otravné plyny (chlór, yperit), plamenomety, atomové zbraně. Nesmyslnost zákopové války. Psychické trauma vojáků po návratu z války, lidé bez perspektivy. Nespokojenost Německa s výsledkem války.

	Chyba	Oprava
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

nápověda (není nutné použít): Sarajevo, Belgie, Turecko, Verdun, Rusko, západní fronta, 11. listopad, Centrální mocnosti

Řešení:

	Chyba	Oprava
1	Bělehradě	Sarajevu
2	neutralitu Španělska	neutralitu Belgie
3	Čína	Turecko
4	Kresčaku	Verdunu
5	Řecku	Rusku
6	řeckou	ruskou
7	italskou	západní
8	28. října	11. listopadu
9	porážkou Dohody	porážkou Centrálních mocností
10	atomové zbraně	-----

Zdroj: <http://www.ucebnice-dejepisu.ic.cz/1201-prvni-polovina-20-stoleti-prvni-svetova-valka.php>
(výrazně upraveno, především několik zjevných chyb)